

Bài 77 – Ảnh phóng sự với Liêm Nguyễn

Le Văn Khoa

Người đã đi sâu vào nhiếp ảnh, chắc chắn muốn có ảnh đẹp, ảnh khác người, do đó họ không bỏ qua một cơ hội nào để chụp ảnh, dù trong hoàn cảnh thất lợi. Ngoài ra, những người ấy đều chọn cho mình một hướng đi, cố chu toàn nghệ thuật của mình. Chỉ có như vậy họ mới vượt trội hơn người. Người thì chọn ngành ảnh chân dung phòng ảnh, người thì chọn ảnh chân dung tại nghiệp, người khác chọn ngành ảnh phong cảnh, ảnh đám cưới, ảnh phóng sự. Trong các loại ảnh này, người chụp ảnh phóng sự mau “lên” nếu trúng dịp may, nhưng cũng dễ bị mất mạng nếu quá yêu nghề. Do đó đã có nhiều nhiếp ảnh gia chiến trường bị “tử trận”, trong khi đó các nhiếp ảnh gia khác ngồi uống rượu trong thành phố lớn chờ người đem ảnh từ chiến trường về bán cho họ. Thế là họ có ảnh chiến sự mà không hề dấn thân vào chốn hiểm nguy.

Dĩ nhiên ảnh phóng sự không phải chỉ có ảnh chiến tranh mà thôi. Nó bao trùm tất cả sinh hoạt với con người. Điểm then chốt trong ảnh phóng sự là ghi nhận đúng sự thật, không thêm bớt. Người ảnh là nhân chứng sống, trung thực thu vào ống kính những gì xảy ra trước mắt. Người ta sẽ thấy rất khó chịu khi xem ảnh một phụ nữ ăn mặc sạch sẽ, thẳng nếp, ôm súng chạy giữa cánh đồng để “đánh Mỹ cứu nước”, hoặc ảnh cô gái ôm súng AK đứng thẳng lưng ngoài chỗ trống để bắn máy bay địch. v. v. . . Thật đáng sợ cho loại ảnh “phóng sự” này.

Tôi nhớ mấy năm trước, trong cuộc chiến I Rắc, có một ảnh phóng sự bị phanh phui thành lớn chuyện. Tác giả chụp cảnh cháy khói bốc cao. Để tăng thêm phần “hấp dẫn”, tác giả đã “clone” khói đen cho thêm vào trụ khói chính để thấy khói đen cuộn cuộn dữ dội hơn. Chỉ có một chút đó thôi, ảnh ấy không còn được kể là ảnh phóng sự.

*Hình 1.
Khu trục
hạm USS
Sterett
DDG 104*

Liên Nguyễn có một cơ hội hãn hữu là được dự lễ xuất phát khu trục hạm (destroyer) USS Sterett DDG 104 của hải quân Hoa Kỳ, tại căn cứ hải quân ở San Diego. Có lẽ bạn thấy tên tàu hơi lạ. Ta thử tìm hiểu. USS là tàu của Hoa Kỳ. DDG 104 là ký hiệu của tàu khu trục hay diệt ngư lôi. Còn Sterett là tên vị anh hùng hải quân được dùng để đặt tên cho tàu. Nhưng Sterett là ai?

Andrew Sterett là sĩ quan hải quân Hoa Kỳ, sinh ngày 21-1-1778 tại Baltimore, Maryland. Là con của một đại phú gia nhưng gia nhập hải quân Hoa Kỳ ngày 25-3-1798, năm 20 tuổi. Giải ngũ ngày 29-6-1805 để gia nhận thương thuyền. Chết tại Lima, Peru ngày 9-6-1807, năm 29 tuổi, không có con.

Ông có thành tích gì để được vinh dự có 4 chiếc tàu khu trục mang tên ông?

Ông là sĩ quan đại pháo của thuyền buồm Constellation, một chiến hạm của Hoa Kỳ, được phái đi tham gia cuộc chiến Quasi War (chiến tranh không tuyên chiến trên mặt biển giữa Hoa Kỳ và Pháp. Ngày 9-2-1799, Constellation chạm súng với tàu Insurgents của Pháp. Tàu Insurgent thua đậm và đầu hàng với 29 người chết và 44 người bị thương. Phía Hoa Kỳ có một người lính bị Andrew Sterett rút gươm đâm chết khi người ấy rời bỏ vị trí pháo thủ để chạy trốn vì sợ chết.

Cuộc chiến nào cũng có phe phản chiến. Họ viết báo chế diễu, cho Sterett đưa người vào chỗ chết với mặt mày tái mét. Bộ hải quân Hoa Kỳ nhìn thấy khác hơn, họ thăng chức và cho ông chỉ huy tàu Enterprise. Ngày 24-12-1800, Enterprise, 14 súng đại bác, chạm súng với tàu Amour de la Patrie, 54 súng, của Pháp và chiếm được tàu Pháp. Sau đó chiến tranh trên biển với Pháp chấm dứt.

Lúc bấy giờ bọn hải tặc Barbary, tên của vùng biển Bắc Phi châu hoành hành trên Địa Trung Hải. Đó là phần đất Maroc, Somali, Libya ngày nay. Chúng buộc Hoa Kỳ phải “nộp tiền mãi lộ” cho thương thuyền đi qua Địa Trung Hải. Quốc hội Hoa Kỳ tuyên bố thà chi một triệu đô la cho chiến tranh chứ không chi một xu cho hải tặc. Do đó có cuộc chiến Barbary War mà người ta cho là cuộc chiến bị lãng quên.

Tàu Enterprise do Andrew Sterett chỉ huy được phái qua vùng biển Địa Trung Hải. Ngày 1-8-1801 Enterprise giao chiến với Tripoli của hải tặc. Tripoli giả bộ đầu hàng bằng cách hạ cờ xuống. Enterprise đến gần, Tripoli kéo cờ lên và cố gắng leo lên tàu Enterprise. Bị chống trả mãnh liệt, Tripoli hạ cờ xuống để đầu hàng. Khi Enterprise đến gần, Tripoli lại kéo cờ lên và nổ súng tấn công. Lần này Sterett cho các khẩu đại bác nhắm vào mí nước của hông tàu Tripoli mà bắn, quyết cho tàu không còn hoạt động nữa. Tàu bị vô nước. Bên tàu Tripoli ném cờ của mình xuống biển ra hiệu đầu hàng thực sự. Sterett không được lệnh chiếm giữ chiến lợi phẩm nên buộc Tripoli ném hết vũ khí xuống biển, cắt bỏ hết các buồm lớn, chỉ chừa lại đủ sức để về bến. Bên tàu Tripoli có 30 người chết kể cả viên sĩ

quan cao cấp, 30 người bị thương gồm có viên chỉ huy trưởng. Phía Hoa Kỳ thì tàu chỉ bị hư hại nhẹ và không một người nào bị thương. Trận chiến chấm dứt sau 3 tiếng đồng hồ giao tranh.

Trên đường về, Tripoli gặp tàu President của Hoa Kỳ, họ xin được giúp đỡ. Họ nói đối tàu của họ thuộc quốc gia Tunisia, chằm súng với tàu lớn 22 súng của Pháp, bị thua nên chạy về. Lúc bấy giờ phương pháp truyền tin không như ngày nay nên lời nói dối đã được tin. Tàu President cung cấp một ít lương thực và cho một địa bàn để dò đường về. Khi về Tripoli, viên chỉ huy tàu Tripoli dù bị thương nhưng vẫn bị hạ nhục tàn tệ. Ông lôi đi ngoài đường phố cho dân chúng thóa mạ.

Sau trận chiến đó tinh thần của hải tặc xuống rất thấp và tinh thần Hoa Kỳ vượt lên cao.

Khi Andrew Sterett trở về Hoa Kỳ, ông được Tổng thống Thomas Jefferson tặng cho lưỡi kiếm “diệt tà”.

Với chiếc tàu USS Sterett DDG 104, thời đại tàu buồm đã qua từ lâu. Đây là tàu khu trục tối tân với trang bị hiện đại nhất. Tên viên sĩ quan trẻ được lưu truyền qua nhiều thời đại. Chiếc khu trục Sterett thứ nhất là DD 27 đã tham dự thế chiến thứ nhất. Chiếc thứ hai DD 407 tham dự thế chiến thứ nhì. Chiếc thứ ba DLG 31 được đóng trong thời chiến tranh lạnh với Nga và đã từng tham chiến trận Đông Hới, Việt Nam, 1972. Phải chăng chiếc Sterett thứ tư DDG 104 được đóng sau chiếc thứ nhất tròn một thế kỷ, sẽ tham dự vào một trận chiến khốc liệt sẽ xảy ra trong ngày gần đây do tình hình căng thẳng ở biển Đông?

Chiếc USS Sterett DDG 104 được ký khế ước ngày 13-9-2002 để đóng. Đặt lườn tàu ngày 17-11-2005. Đặt tên và hạ thủy ngày 19-5-2007. Vì Andrew Sterett không có con nên một thân nhân của họ Sterett đến hạ thủy tàu. Tàu được giao cho hải quân ngày 29-2-2008. Nhận lệnh chính thức ra khơi ngày 9-8-2008. USS Sterett DDG 104 được nhập hạm đội Thái Bình Dương nên về bến tàu San Diego, USA.

Sau khi tàu lìa bến San Diego để ra khơi mà Liêm Nguyễn được may mắn dự lễ tiễn đưa ngày 22-10-2010, tàu trực chỉ Á Châu. Tàu và thủy thủ đoàn giữ lễ Giáng Sinh 2010 và Tết dương lịch 2011 trên biển Đông.

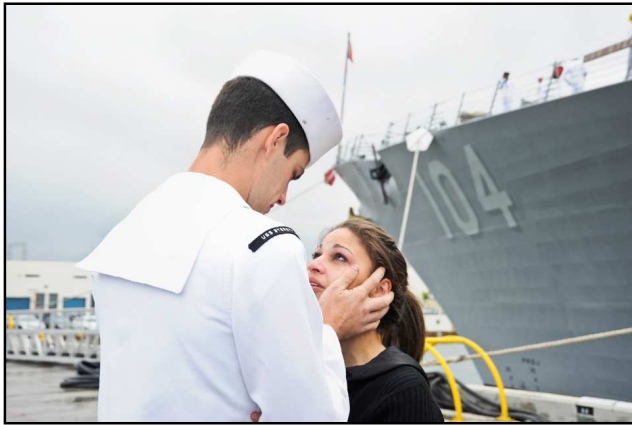
Liêm Nguyễn chụp hình vào một buổi sáng mây mù, lát phất mưa rơi nên màu sắc không sặc sỡ, có vẻ như kém sắc nét vì thiếu tương phản giữa sáng với tối như khi trời có nắng. Theo tôi Nguyễn Liêm ghi nhận đầy đủ chi tiết của buổi tiễn đưa này để thành một câu chuyện bằng ảnh.

Ảnh 1. Chân dung khu trục hạm USS Sterett DDG 104. Nhìn lá cờ nhỏ nơi mũi tàu ta biết trời có gió khá mạnh vào sáng sớm, chắc là lạnh.

Hình 2. Bịn rịn lúc chia tay

Hình 2. Bịn rịn lúc chia tay. Ta thấy những cặp tình nhân hoặc vợ chồng ôm nhau trong quyến luyến trước khi chàng trai lên đường ra khơi. Trên bong tàu có nhiều thủy thủ đứng nhìn xuống. Có thể đây là những người từ phương xa, không tiện cho gia đình đến để nhìn nhau giây phút cuối trước khi tàu lìa bến.

Hình 3. Anh sẽ về với em?

Hình 3. Anh sẽ về với em? Nhìn chặp mắt và mũi cô gái đỏ hoe ta biết cô đang khóc. Anh có về với em? Ai dám hứa chắc rằng sẽ trở về nguyên vẹn trong khi lên đường vào chốn có thể sẽ có chiến tranh khốc liệt của thời đại tân tiến này.

Hình 4. Hôn con

Hình 4. Hôn con. Ngày ba về chắc con đã đến trường vì mỗi chuyến đi phải 3 hay 4 năm mới về.

Hình 5. Nhìn nhau lần cuối?

Hình 5. Nhìn nhau lần cuối. Giờ ra khơi đã đến. Thủy thủ sắp hàng dài đứng trên bong tàu nhìn xuống người thân bên dưới. Phải còn khá lâu mới lại được gặp nhau. Hãy chúc bình an cho nhau. Lá cờ cũng buồn, không tung bay nữa. Một con hải âu lạc lõng thắp từng thủy thủ ra khơi.

Hình 6. Vẫy tay chào

Anh, chàng xạ thủ, ra đi bảo vệ quê hương cho mẹ con em. Dù đây không phải là nơi chôn nhau cắt rốn nhưng chúng ta đã nhận làm quê hương thứ hai. Em và con sẽ đợi anh về.

Hình 7. Ba con kia kìa

Hai mái tóc đen khác cũng đến tiễn đưa người thân. Mẹ ơi, con thấy ba con kia kìa. Ba làm gì trên đó hở mẹ?

Ba con đi xa một thời gian, rồi ba sẽ về với mẹ con mình.

Hình 8. Tháo dây

Tàu đã sẵn sàng ra khơi cho chuyến hải trình sẵn sàng chiến đấu đầu tiên. Dây cột tàu được tháo gỡ theo lệnh trên.

Hình 9. Rời bến

Dây đã được tháo gỡ hoàn toàn và ném theo tàu. Tàu được ủi lần ra ngoài biển khơi.

Hình 10. Tàu lìa bến

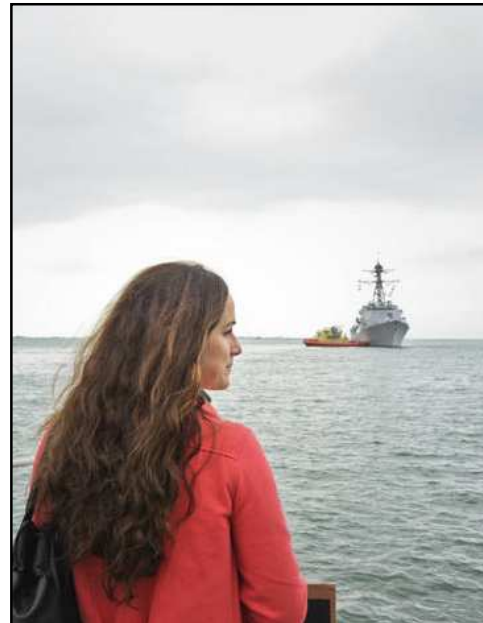
Hình 11. “So Long”

Tàu từ từ rời bến trong khi người tiễn đưa cố đi theo để còn được cảm giác gần tàu hơn.

Những cái vẫy tay chào lần cuối, những câu kính nguyện được đọc thầm trong lòng đầy lưu luyến. Tình cảm giữa kẻ ở người đi không bút mực nào tả hết.

Hình 12. Đôi mắt trông theo

Hình 13. Ngoảnh mặt che giấu lệ

Liên Nguyễn đã làm tròn nhiệm vụ ghi chép bằng hình ảnh cách đáng khen.